

lyder hist et Af og her et Bee, dette Ritual, som har taalt 3 Aarløb i eet Aarhundrede uden at roffes, undtagen i en mindre væsentlig Henseende. Det forekommer mig, at det netop er Ritualet, som man saa maa frygte for, at Kirkecommissionen hovedsageligt vil komme til at bestjæftige sig med. Næsten i to Aarhundreder har Ritualet staaet uden andre Forandringer end den, der blev foranlediget ved Confirmationens Indførelse, den, der afskaffede Djævelbesværgelsen ved Daaben, og den, der vedrørte Bispevielsen; men 3 Gange blev der ellers gjort Forsøg paa at faae det forandret. Det var Bastholms, Bojesens og Winsters Forslag til Ritualforandringer, som vakte megen Bekymring, mangehaande Tvivl og uhyre stor Uro i Kirken. Skulde det nu i, hvad jeg vil kalde en af de uroligste Tider, som vi have haft i dette Aarhundrede i vor Kirke, komme til at brænde ogsaa paa dette Sted i Ritualsager, saa er jeg bange for, at hele Folkekirken vil gaae op i Flamme (S. A. Hansen; Nei, det vil den ikke!). Det ærede Medlem tæter ved siger, at det vil den ikke. Jeg skal dog antyde, hvorledes jeg troer, at det saa vil komme til at gaae. Hvad er der skeet i dette Aarhundrede med Hensyn til hele det Indre i Kirken? Der er gaaet frem med den største Lemfældighed fraoven, og det have jeg og Alle, der have ønsket, at en friere Udvikling kunde finde Sted, at en virkelig aandelig Frihed kunde finde Sted indenfor Folkekirken, billigt og lykønsket Folk og Land til. I dette Aarhundrede har Regjeringen været meget lemfældig, paa ganske enkelte Punkter nær, og det var i Særdeleshed i det Dieblit, da den folkelige religiøse Bevægelse igjennem Opvækkelsen kom frem, at enkelte Misgreb stete, og det var ligeoverfor et Par ganske enkelte Personer; men ellers i det Hele og Store er man gaaet saa overordentlig lemfældigt tilværks igjennem hele dette Aarhundrede, at man maa sige, at vi have haft en saa fredelig og rolig Udvikling i vore kirkelige Forhold, som der ikke nogetsteds paa Jorden har været eller maaskee kan blive. Nu er Spørgsmaalet altsaa dette: Vil Ministeriet gribe ind nu og overføre den Censartethed, som man ellers paa andre Punkter har forsøgt at gjøre gjældende i det Udvortes, ogsaa

paa det Indre, vil man virkelig gjøre, hvad jeg troer, der er umuligt, nemlig tvinge, til Trods for, at allerede i Begyndelsen af Aarhundredet Slesvig fik en Agende, der tillod den frieste Benyttelse af Ritualet, og naaget vi hertillands sace, at overalt havde man en saadan Frihed i Benyttelsen af Ritualets Forskrifter, som man kan sige gjorde det muligt at lade de forskjellige Strømninger gaae igjennem Statskirken og Folkekirken, som ere gaaede igjennem dem? Havde det ikke været Tilfældet, saa vilde det umuligt have kunnet gaae; og havde man strengt overholdt Ritualets Forskrifter, saa havde Nationalismen ikke kunnet bestaae indenfor Folkekirken, saa vilde mangfoldige flere andre Strømninger, der ere gaaede igjennem Folkekirken, heller ikke have kunnet bestaae indenfor denne. Men vil man nu dog vove sig til at gennemføre en saadan Censartethed i det Indre af Folkekirken, saa troer jeg rigtignok, tiltrods for, hvad det ærede Medlem yttrede før, at det maa netop komme til at flamme i Folkekirken. Jeg vil ikke sige, at det vil blive en Brand, der vil være undsluttelig; det kan gjerne være, at der deraf kan udvikle sig en Tilstand, hvor der paa den ene Side staaer Ruiner af den Folkekirke, der kalder sig den evangelisk-lutheriske, Høikirken, en Kirke saa høi, at den er høit ophævet over Folket. Men jeg er overbevist om, at den sande Charakter af en Folkekirke hørte virkelig op med at være et Særkjende for den danske Folkekirke, saasnart der blev rørt ved dens Indre, og naar Censformigheden i saa Henseende blev gennemført. Netop paa Grund af de urolige Tider, som for Dieblittet finde Sted i Kirken, er jeg overbevist om, at de Mænd, der have bragt Røret istand, ville ikke være de, der ville i indre Spørgsmaal bringe No tilveie, men ville netop være dem, der ved at fastslaae de aller skarpeste eensartede Bestemmelser ville gjøre det umuligt for Mange at blive indenfor Folkekirken, Mange, som dog for Dieblittet med Varme og Kjærlighed omfatte Folkets religiøse Trang og Folkets religiøse Liv. Netop derfor tør jeg ikke stemme for en Kirkecommission, og det naaget jeg vel maa sige, at jeg kan stemme for dette Forslag paa Grund af, at det dog vil